

PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O SLOVENSKEM DRŽAVNEM HOLDINGU

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Oceno stanja in razloge za sprejem predlaganih rešitev je mogoče na kratko povzeti:

- potreba po povečanem zaupanju javnosti do dela Slovenskega državnega holdinga (SDH),
- potreba po večji učinkovitosti delovanja SDH,
- potreba po natančnejši definiciji pogojev in kriterijev za članstvo v NS in upravi SDH,
- potreba po natančnejši definiciji pogojev in kriterijev za članstvo v nadzornih svetih družb s kapitalsko naložbo države,
- uskladitev ZSDH-1 s spremembami ZGD-1 in ZIntPK in
- izvedba priporočil OECD iz Ekonomskega pregleda za Slovenijo 2022 in uskladitev le-teh s Smernicami OECD za korporativno upravljanje družb v državni lasti.

Slovenski državni holding, d.d. (v nadaljnjem besedilu: SDH) kot upravljalec kapitalskih naložb v lasti Republike Slovenije je zavezan izključno javnemu interesu, saj upravlja z več kot 10 milijard evrov vrednim državnim premoženjem v obliki kapitalskih naložb v gospodarskih družbah. Pomembno pojmovno razlikovanje in razumevanje razlike med lastniško vlogo in odgovornostjo, ki jo nosi Vlada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada) kot skupščina SDH in upravljavsko vlogo in odgovornostjo, ki jo ima SDH, se v javnosti vzpostavlja šele počasi, saj je bil SDH v prvotno sprejeti različici Zakona o Slovenskem državnem holdingu (Uradni list RS, št. 105/12) zamišljen kot upravitelj in hkrati lastnik celotnega premoženja. Šele veljavni Zakon o Slovenskem državnem holdingu (Uradni list RS, št. 25/14; v nadaljnjem besedilu: ZSDH-1) je uvedel razlikovanje med obema vlogama, ki se le počasi spreminja v ravnanja v praksi. Poleg tega razlikovanja pa je pomembno striktno opravljanje nalog in pristojnosti SDH, s strani njegovih organov. To vlogo trenutno opravljata tričlanska uprava in petčlanski nadzorni svet, vendar se je v praksi pokazalo, da obstaja še nekaj prostora uskladitev delovanja z namenom zakona.

V zadnjih dveh letih je več dogodkov pokazalo, da koncept neodvisnega korporativnega upravljanja državnega premoženja, ki se je pričelo že v letu 2009, kljub korakom naprej še vedno ne deluje povsem optimalno. Ključni izzivi se še vedno kažejo na področju kadrovanja v organe nadzora družb s kapitalsko naložbo države. Prav vzpostavitev kompetentnih in učinkovitih nadzornih svetov pri tem predstavlja enega od ključnih mehanizmov za izboljšanje korporativnega upravljanja in uspešnosti poslovanja družb s kapitalsko naložbo države. Kljub že zahtevam iz veljavnega zakona ter postopkov, ki jih glede presoje kandidatov za člane organov nadzora določajo akti upravljanja naložb (t.j. predvsem politika upravljanja naložb in na njeni podlagi sprejeti Pravilnik o pogojih, merilih in postopku za vrednotenje ter ugotavljanja primernosti potencialnih kandidatov za člane organov nadzora družb s kapitalsko naložbo države), v praksi še vedno obstaja tveganje, da le-ti predstavljajo zgolj sistem za izpolnitev minimalnih formalnih kriterijev. Cilj je namreč, da zahteve predstavljajo kvalitativne kriterije, na podlagi katerih bi se iz širokega nabora neodvisnih kandidatov izbralo vselej najbolj kompetentne kandidate, sposobne samostojnega, ter odgovornega sprejemanja najzahtevnejših odločitev, ki jih nalaga vloga člana organa nadzora gospodarske družbe.

Odlok o strategiji upravljanja kapitalskih naložb države (Uradni list RS, št. 53/15; v nadaljnjem besedilu: OdSUKND oz. Strategija upravljanja), sprejet s strani Državnega zbora dne 13. 7. 2015, v okviru točke 3.2. Dvig kulture korporacijskega upravljanja, kot zelo pomembno nalogo SDH v okviru upravljanja, izpostavlja prav imenovanje strokovnih in izkušenih članov kadrovske komisije ter na podlagi delovanja slednje imenovanje kompetentnih članov organov nadzora družb s kapitalsko naložbo države, vsled česar od uprave SDH zahteva dosledno, pregledno in odgovorno izvajanje vseh postopkov pridobivanja in imenovanja kandidatov z izpolnjevanjem predpisanih pogojev, kot jih določa ZSDH-1. Strategija upravljanja pri tem dodatno zaključuje, da je temelj vsega predhodnega na prvem mestu pregledno in

strokovno imenovanje članov uprave SDH, kar mora z najvišjo možno skrbnostjo zagotoviti nadzorni svet SDH imenovan z doslednim upoštevanjem predpisanega postopka in pogojev, ki jih določa ZSDH-1.

Upošteva tveganje, da se tovrstne zahteve v primerih kadrovanja lahko prezrejo, menimo, da je primerno, da se korporacijsko upravljanje SDH dopolni tako, da se predpišejo bolj jasni postopki in merila za kadrovanje v organe nadzora družb s kapitalsko naložbo države. Izkazalo se je tudi, da sistem lahko deluje samo tako dobro kot so dobri ljudje, ki opravljajo funkcije v njem, na nenazadnje opozarja tudi že omenjena Strategija upravljanja. Zato menimo, da je ključno istočasno predlagati tudi spremembo pogojev in kriterijev za člane nadzornega sveta SDH.

Poleg tega je potrebno nasloviti določene slabosti trenutnega zakona, ki so se pokazale v praksi in otežujejo delovanje SDH. Take tehnične spremembe se predlagajo na področju: opredelitve termina pridobivanje naložb, opredelitve termina prevladujočega vpliva, pogajanj ob razpolaganjih z naložbami, obveščanja zaposlenih in članov sveta delavcev o prodajah ipd.

V času veljave ZSDH-1 se je spremenila tudi druga zakonodaja. Zakon o gospodarskih družbah se je zaradi implementacije evropskih direktiv spremenil in dopolnil na več področjih, prav tako Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije. Oba vplivata na delovanje SDH in spremembe je potrebno upoštevati tudi pri normiranju upravljanja družb v državni lasti. Ob upoštevanju, da je integriteta delovanja članov organov SDH področje, kateremu je treba redno posvečati ustrezno pozornost, se predlaga tudi dopolnitev 6. poglavja ZSDH-1, na način, ki bo okrepil instrumentarij za doseganje skladnosti z načeli skrbnosti, transparentnosti in neodvisnosti ter izboljšal delovanje Komisije za preprečevanje korupcije kot regulatorja tega področja.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Cilji predloga zakona so:

- uveljavitev transparentnega upravljanja podjetij v državni lasti v skladu z najvišjimi mednarodnimi standardi korporativnega upravljanja;
- vrnitev oziroma prenos upravljanja posameznih družb v državni lasti na SDH, skladno s priporočili in Smernicami OECD za korporativno upravljanje družb v državni lasti;
- bolj jasno opredeljeno kadrovanje v organe nadzora družb;
- dopolnitev določb o skladnosti poslovanja in transparentnosti;
- dopolnitev veljavnega sistema brez posega v delujoče rešitve.

2.2 Načela

Predlog zakona sledi naslednjim načelom:

- načelo spoštovanja mednarodnih dobrih praks korporativnega upravljanja;
- načelo meritokracije in objektivnosti pri sprejemanju odločitev;
- načelo gospodarnosti in transparentnosti upravljanja javnega premoženja;
- načelo uveljavljanja javnega interesa.

2.3. Poglavitne rešitve

Predlog zakona predvideva sledeče poglavitne rešitve:

- natančnejša opredelitev pojmov v zakonu;
- natančnejša opredelitev postopka prodaje/prestrukturiranja kapitalske naložbe v družbah s kapitalsko naložbo države;
- natančnejša opredelitev pogojev in kriterijev za člane nadzornih svetov v družbah s kapitalsko naložbo države;
- natančnejša opredelitev pogojev in kriterijev za člane nadzornega sveta SDH;

- popravek v praksi zelo težko izvedljivih določb zakona o sprejemanju politik prejemkov v družbah s kapitalsko naložbo države;
- uskladitev korporativnega upravljanja družb 2TDK, SiDG, Holding Kobilarna Lipica in DRI skladno s priporočili in smernicami OECD.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA TER DRUGE POSLEDICE, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

3.1. Ocena finančnih posledic za državni proračun

Zakon ne bo imel neposrednih posledic na proračun Republike Slovenije.

3.2. Ocena finančnih posledic za druga javnofinančna sredstva

Zakon ne bo imel drugih posledic za druga javnofinančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Predlog zakona ne predvideva porabe proračunskih sredstev v tem obdobju.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOST PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

5.1. Prilagojenost predlagane ureditve pravu Evropske unije

Predlog zakona ni predmet usklajevanja slovenske ureditve s pravnim redom Evropske unije.

5.2. Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih EU

FRANCIJA

Državne naložbe v podjetjih v Franciji od leta 2004 upravlja vladna agencija za upravljanje državnih naložb (L'Agence des participations de l'État - APE). Agencija je leta 2021 upravljala 83 državnih naložb, predvsem v največjih podjetjih, kot sta Air France in Renault. Naložbe, ki niso bile dodeljena v upravljanje agenciji, (so)upravljajo različni državni organi.

APE vodi šestčlanski upravni svet (commite de direction), sestavljen iz državnih uslužbencev. Zaposleni iz podjetij, ki jih agencija upravlja, v njej nimajo svojih predstavnikov.

AVSTRIJA

S 1. januarjem 2019 je začel veljati nov zakon, ki je nadomestil Avstrijski zvezni in industrijski holding (ÖBIB) z novo organizacijo, imenovano Avstrijski holding (Österreichische Beteiligungs AG – ÖBAG). ÖBIB, ki je bil v letu 2015 ustanovljen kot družba z omejeno odgovornostjo, se je tako preoblikoval s 1. 1. 2019 v ÖBAG kot delniško družbo.

Namen reforme je bil aktivno izvajanje lastniške funkcije države, ponovno pridobitev močne zastopanosti v nadzornih svetih podjetij v delni državni lasti ter omogočiti, da ÖBAG dobi določeno stopnjo fleksibilnosti za nakupe in prodaje lastniških deležev. O preoblikovanju ÖBAG so odločali na skupščini delničarjev. Razlog za spremembo je, da naj bi nova struktura holdinga okrepila njegovo avtonomijo.

Nadzorni svet sestavlja devet članov. Šest članov nadzornega sveta voli in razrešuje skupščina. Poklicne in osebne kvalifikacije teh članov morajo biti v skladu z določbami nemškega zakona o delniških družbah in najvišjimi standardi upravljanja podjetij.

Trije člani nadzornega sveta so trije predstavniki reprezentativnih zaposlenih v treh največjih kotirajočih družbah glede na prihodke iz prodaje izkazanih v finančnih poročilih prejšnjega leta, tehtano z deležem ÖBAG v deležu kapitala.

Bistvene naloge družbe so:

- imetništvo, upravljanje in izvrševanje korporacijskih pravic (upravljanje z deležem) v podjetjih, v katerih ima ÖBAG delež ali z deleži, ki bodo nanj v prihodnosti preneseni z zveznim zakonom ali pravnim poslom,
- pridobitev delniških pravic kot jih določa Statut,
- ukrepi za pospeševanje razvoja Avstrije kot poslovne destinacije,
- upravljanje naložb podjetij, ki niso v lasti ÖBAG, vendar ÖBAG na podlagi zveznega zakona ali pogodbe upravlja podjetja v javni lasti (npr. elektropodjetja kot je Verbund),
- privatizacija.

Trenutno je v njegovem portfelju enajst podjetij, med katerimi so v borzno kotacijo vključeni OMV (z 31,50-odstotnim državnim deležem), Telekom Austria Group (z 28,42-odstotnim državnim deležem) in Österreichische Post (z 52,85-odstotnim državnim deležem). Največji in sicer 46% delež portfelja po vrednosti ÖBAG predstavlja Verbund AG (z lastniškim deležem 51%), sledi pa Bundesimmobiliengesellschaft m.b.H (BIG), ki predstavlja 31,6 vrednosti portfelja (s 100% lastniškim deležem). BIG je eno največjih nepremičninskih podjetij v Avstriji in osrednji ponudnik prostorov za javni sektor, kot so šole, univerze, zapori, sodišča in policijske postaje. Oddaja stavbe v najem državnim subjektom, ki jih uporabljajo, izvaja prenove in nove naložbe ter skrbi za prodajo stavb in zemljišč, ki jih javni sektor ne uporablja več. Verbund AG je vodilno avstrijsko podjetje, ki deluje na področju pridobivanja in prodaje električne energije. Podjetje tako upravlja s 116 elektrarnami; od tega je 107 hidroelektrarn in 9 termoelektrarn.

HRVAŠKA

Sedanja ureditev na Hrvaškem kaže na to, da ni centraliziranega organa upravljanja ali koordinacijskega telesa. Ministrstvo za ureditev prostora, gradbeništva in državnega premoženja, resorna ministrstva ter Center za prestrukturiranje in prodajo (v primeru podjetij v državni lasti, ki niso posebnega pomena) skupaj sodelujejo pri izvajanju lastniške funkcije države. Tako so pristojna za izvedbo skupščin, nominacijske postopke za nadzorni svete in za določanje ciljev državnih podjetij.

Na podlagi pregleda OECD korporativnega upravljanja državnih družb na Hrvaškem iz leta 2021, je Hrvaška vlada v letu 2021 pripravila Akcijski načrta izvajanje priporočil OECD za izboljšanje korporativnega upravljanja pravnih oseb v lastništvu Republike Hrvaške. Tako je vključeno v akcijskem načrtu in Nacionalnem načrtu za oživitve in odpornosti 2021-2026, da se sprejme poseben zakon o pravnih osebah v lasti Republike Hrvaške in ustanovi centralna koordinacijska enota za izvajanje lastniške politike v zvezi s pravnimi osebami v lasti Republike Hrvaške ter sprejme dokument o lastniški politiki države.

ŠVEDSKA

Država je pomemben lastnik podjetij na Švedskem. V portfelju podjetij v državni lasti je 43 podjetij v popolni in delni lasti, od tega sta dve kotirani. Poleg tega upravljata dve podjetniški ustanovi. Podjetja v državni lasti skupaj zaposlujejo okoli 134.000 ljudi. Ocenjena skupna vrednost portfelja državnih podjetij znaša 820 milijard švedskih kron.

Švedska ima centralizirani sistem upravljanja v okviru sektorja za državna podjetja pod Ministrstvom za podjetništvo in inovacije, ki je bilo ustavljeno leta 1998 in je odgovorno za večino državnih podjetij. Izjemoma ostala ministrstva upravlja 7 podjetij. Centralizacija državnega premoženja je izvedena preko Sektorja za državna podjetja. Ta sektor vodi vodja sektorja, ki ima tri namestnike in sicer direktorja investicij, namestnika vodje sektorja odgovornega za korporativne analize ter namestnika vodja sektorja odgovornega za korporativno upravljanje. Ministrstvo za podjetništvo in Inovacije pa tudi določa lastniško politiko za državna podjetja.

GRČIJA

Leta 2016 je država ustanovila Grški holding za premoženje in participacijo (SA Hellenic Corporation of Assets and Participation -HCAP), katerega cilj je združevanje in upravljanje širokega nabora premoženja in deležev podjetij v grški državni lasti. Z zakonom so bili preneseni državni deleži v sedemnajst podjetjih neposredno na HCAP. HCAP je sestavljen z 9 članov upravnega odbora. Od tega so trije člani upravnega odbora izvršni direktorji, šest članov je pa neizvršnih direktorjev. Za HCAP in družbe v upravljanju določa Ministrstvo za finance strateške cilje. Upravni odbor je podvržen nadzoru nadzornega odbora, ki skrbi zakonitost in daje soglasja v skladu s statutom. Nadzorni odbor predstavlja pet članov, ki jih potrdi državni zbor. Od teh so trije predstavniki nadzornega odbora zbrani s strani delničarja, s soglasjem Evropske komisije in Evropskega mehanizma za stabilnost. Dva člana nadzornega odbora sta skupaj zbrana s strani Evropske komisije in Evropskega mehanizma za stabilnost v soglasju z ministrom za finance. Od teh dveh članov je izbran predsednik nadzornega odbora.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o Slovenskem državnem holdingu (Uradni list RS, št. 25/14,) se v 15. členu šesti odstavek spremeni, tako da se glasi:

»(6) Po zaključeni prodaji naložb, pri katerih se podjetje večinsko prenese na drugega lastnika, SDH o tem obvesti poslovodstvo družbe, ki je izdajateljica kapitalske naložbe, ki je predmet razpolaganja, z namenom, da se o prodaji lahko obvesti zaposlene in predstavnike ali predstavnice (v nadaljnjem besedilu: predstavniki) sveta delavcev.«

2. člen

V 16. členu se tretji odstavek spremeni, tako da se glasi:

»(3) Pri javnem zbiranju ponudb se lahko za izboljšanje finančnih in drugih pogojev prodaje opravijo pogajanja v skladu z objavljenimi pogoji.«

Prva alineja četrtega odstavka se črta. Na koncu se dodajo tri nove alineje, ki se glasijo:

»- med SDH in Republiko Slovenijo ali med SDH in drugo družbo, katere večinski delničar oziroma družbenik je Republika Slovenija;

- če je postopek razpolaganja voden tako, da je zadoščeno merilu zasebnega prodajalca v skladu s pravili državnih pomoči in sodno prakso Sodišča Evropske unije;

- ali če nakupna vrednost kapitalske naložbe ne presega 100.000 EUR.«

3. člen

V 19. členu se v drugem odstavku črta tretja alineja.

4. člen

V 20. členu se v tretjem odstavku na koncu prvega stavka namesto pike doda besedilo:», ki so v pristojnosti organa vodenja.«.

5. člen

V 21. členu se tretji stavek drugega odstavka spremeni tako, da se glasi: »Pri določitvi strokovnih profilov se upoštevajo tudi ciljni profili, ki jih pripravijo nadzorni sveti družb s kapitalsko naložbo države v postopku priprave predlogov novih članov nadzornega sveta za skupščine.«

V četrtem odstavku se zadnja alineja spremeni, tako da se glasi:

»- niso v morebitnem nasprotju interesov, ki je s kodeksom korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države opredeljeno kot relevantno in trajno.«

V šestem odstavku za besedno zvezo »članov nadzornega sveta« in pred besedno zvezo »v družbah v državni lasti« doda besedna zveza »ali članov upravnega odbora, ki niso izvršni direktorji,«.

6. člen

V 23. členu se tretji odstavek črta.

7. člen

Zadnji stavek tretjega odstavka 24. člena postane nov četrti odstavek.

8. člen

Naslov 25. člena se spremeni tako, da se glasi: »(obveščanje o stanju in pridobivanju naložb)«

V 25. členu se vstavijo trije novi odstavki, ki se glasijo:

»(1) Družbe s kapitalsko naložbo SDH morajo SDH sporočiti podatke o neposrednih in posrednih kapitalskih naložbah, ki so v njihovi lasti in njihove spremembe. Obveščanje zajema naslednje podatke: ime oziroma firma in sedež izdajatelja kapitalске naložbe, matična številka izdajatelja, vrsta kapitalске naložbe in delež lastništva.

(2) SDH podatke iz prejšnjega odstavka pridobiva tudi sam neposredno od centralne depotne družbe ali drugega subjekta, ki s takimi podatki razpolaga, kar ne vpliva na obveznost obveščanja družbe s kapitalsko naložbo SDH iz prvega odstavka tega člena.

(3) SDH lahko pridobljene podatke vodi v obliki zbirke podatkov in podatke obdeluje za namene upravljanja v skladu s tem zakonom.«

Dosedanji prvi odstavek postane četrti odstavek. Na konec odstavka se doda stavek, ki se glasi:

»SDH na svoji spletni strani objavi in mesečno posodobi seznam oseb, ki z SDH delujejo usklajeno po zakonu, ki ureja prevzeme.«

Dosedanji drugi odstavek postane peti odstavek, dosedanji tretji odstavek pa se črta.

9. člen

V 29. členu se na koncu tretjega odstavka črta pika in doda besedilo:

»ali dejanske okoliščine v zvezi z naložbami, ki jih upravlja SDH.«

10. člen

V 30. členu se doda nov četrti odstavek, ki se glasi:

»(4) Letni načrt upravljanja naložb se lahko med letom spreminja.«

11. člen

V 39. členu se v prvem odstavku na koncu dodajo nove alineje, ki se glasijo:

- »- pri svojem delu in odločanju je sposoben slediti interesom SDH in Republike Slovenije ter temu podrediti politične, osebne ali posamične interese;
- pozna pravice in obveznosti člana nadzornega sveta, kar dokazuje s potrdilom o pridobitvi znanja glede pristojnosti, odgovornosti in delovanja nadzornih svetov;
- je časovno razpoložljiv in bo časovno razpoložljiv med opravljanjem funkcije;
- je sposoben učinkovitega komuniciranja in timskega dela.«

Drugi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»Člani nadzornega sveta SDH, njihovi ožji družinski člani in z njimi povezane pravne osebe, ne smejo biti v poslovnem razmerju z gospodarsko družbo s kapitalsko naložbo države ali z njo povezano družbo. Za poslovno razmerje se šteje vsak pravni posel razen poslov, v katerih so člani nadzornega sveta SDH ter njihovi ožji družinski člani in z njimi povezane pravne osebe odjemalci običajnih produktov in storitev družbe, v kateri SDH ima ali upravlja kapitalsko naložbo, po splošnih pogojih, ki veljajo za druge subjekte na trgu.«

Doda se četrti odstavek, ki se glasi:

»Člani nadzornega sveta SDH ne smejo biti člani organov vodenja ali nadzora družbe s kapitalsko naložbo države ali družbe, v kateri imata SDH ali Republika Slovenija prevladujoč vpliv.«

12. člen

V 43. členu se v prvem stavku prvega odstavka črta besedilo »in komisijo za tveganja«. Tretji in četrti odstavek se črtata.

13. člen

V 44. členu se v sedmi alineji črta besedilo: »in zakon to kršitev šteje za hujšo kršitev delovnih obveznosti in odgovornosti«.

V osmi alineji se ».« nadomesti z »;« in se doda nova deveta alineja, ki se glasi:

»pri svojem ravnanju na kakršen koli način krši načela integritete, kar ugotovi Komisija za preprečevanje korupcije s pravnomočno odločbo.«

14. člen

V 48. členu se tretji odstavek spremeni, tako da se glasi:

»(3) Kadrovska komisija ima šest članov, ki jih uprava SDH imenuje izmed strokovnjakov korporativnega upravljanja, upravljanja človeških virov in delovanja nadzornih svetov za mandatno obdobje štirih let. Član kadrovske komisije ne sme biti član organov politične stranke, uprave SDH ali nadzornega sveta SDH in ne sme biti zaposlen v družbi, v kateri SDH upravlja kapitalsko naložbo. V primeru večjega obsega dela lahko kadrovska komisija opravlja delo v dveh senatih. V tem primeru ima vsak senat predsednika in dva člana. Predsednike senatov imenuje uprava SDH, pri čemer mora biti eden od predsednikov senatov tudi predsednik kadrovske komisije, drugi pa je njegov namestnik.«

V 5. odstavku se prvi stavek spremeni, tako da se glasi:

»Če uprava SDH predlaga kandidate, ki jih ni predlagala kadrovska komisija, mora take odločitve razkriti nadzornemu svetu SDH, vključno s pogoji in merili, po katerih so bili predlagani kandidati primernejši od nominiranih.«

15. člen

V 50. členu se v prvem stavku črta beseda »sedmih«.

16. člen

V 59. členu se prva alineja tretjega odstavka spremeni, tako da se glasi:

»- podatke o lastniških deležih, delnicah in upravljavskih pravicah, ki jih ima sam ali njegovi ožji družinski člani;«

V tretjem odstavku se tretja in četrta alineja spremenita, tako da se glasita:

»- podatke o dolgovih, obveznostih ali prevzetih jamstvih in danih posojilih, ki jih ima v družbah z več kot 25 odstotnim lastniškim deležem, z navedbo višine zneskov in imen subjektov, s katerimi je v omenjenem dolžniškem ali upniškem razmerju;«

- podatke, ali ima sam, njegovi ožji družinski člani ali družbe, v katerih ima več kot 25 odstotni lastniški delež, neporavnane davčne obveznosti;«

V drugem stavku četrtega odstavka se beseda »desetih« nadomesti z besedo »petih«.

17. člen

V 61. členu se 2. odstavek spremeni, tako da se glasi:

»(2) Prepoved sprejemanja daril ali koristi v zvezi z opravljanjem dela ali položaja v SDH velja tudi za ožje družinske člane posameznika iz prejšnjega odstavka.«

5. odstavek se spremeni, tako da se glasi:

»(5) Posameznik iz prvega odstavka tega člena mora darovalca, ki v zvezi z opravljanjem njegove službe ali položaja v SDH želi njemu ali njegovemu ožjemu družinskemu članu izročiti darilo, ki ne spada v tretji odstavek tega člena, opozoriti na prepoved sprejemanja daril iz tega člena in zavrniti ponujeno darilo. Če darovalec pri darilu vztraja, mora posameznik ali njegov ožji družinski član darilo takoj izročiti SDH.«

18. člen

Na koncu 90. člena se pred piko doda »,« in za njo besedna zveza: »če SDH za to pridobi soglasje vlade«.

PREHODNE DOLOČBE

19. člen

(prenos upravljanja)

Z dnem uveljavitve zakona se prenehajo uporabljati 6. člen Zakona o izgradnji, upravljanju in gospodarjenju z drugim tirom železniške proge Divača–Koper (Uradni list RS, št. 51/18), 14. člen Zakona o gospodarjenju z gozdovi v lasti Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 9/16 in 36/21 – ZZIRDKG), 38. člena Zakona o Kobilarni Lipica (Uradni list RS, št. 6/18) in drugi odstavek 36. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o cestah (Uradni list RS, št. 10/18).

20. člen

(pravno nasledstvo Slovenskega odškodninskega sklada)

V Zakonu o Slovenskem odškodninskem skladu (Uradni list RS, št. 21/11 – uradno prečiščeno besedilo, 9/16 – ZGGLRS, 55/17 in 174/20 – ZIPRS2122) se v 19.a členu črtajo prvi, tretji in četrti odstavek. Drugi odstavek postane prvi in peti postane drugi.

KONČNA DOLOČBA

21. člen

(uveljavitev zakona)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, razen 4. člen, ki začne veljati z dnem prenehanja uporabe Zakona o ukrepih Republike Slovenije za krepitev stabilnosti bank (Uradni list RS, št. 105/12, 63/13 – ZS-K, 23/14 – ZDIJZ-C, 104/15, 26/17 – ORZUKSB33, 27/17 – popr. in 174/20 – ZIPRS2122).

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu

V spremembi šestega odstavka 15. člena gre za tehnični popravek trenutno neučinkovite norme, ne da bi se posegalo v njen namen. Trenutni šesti odstavek 15. člena določa, da je »ob« prodaji naložb, pri katerih se podjetje večinsko prenese na drugega lastnika, »treba zagotoviti«, da so o prodaji lahko obveščeni zaposleni in predstavniki ali predstavnice (v nadaljnjem besedilu: predstavnik) sveta delavcev. Izkazalo se je, da SDH ne more obveščati zaposlenih, saj nima za to niti pravne osnove, niti praktičnih možnosti. Zato se zdaj jasno definira, da SDH obvesti družbo, ta pa naprej skladno z ZSDU obvešča zaposlene. Poleg tega je zdaj jasno definiran trenutek obvestila, saj je »ob prodaji« neustrezen termin, pri katerem ni jasno, kdaj obveznost sploh nastane.

K 2. členu

V tretjem odstavku 16. člena se s spremembo omogoča pogajanja ne le o finančnih, temveč tudi o drugih pogojih prodaje. Zdajšnji zakon to po nepotrebem omejuje, kar lahko povzroča škodo SDH ali RS, saj so drugi pogoji prodaje včasih prav tako pomembni kot finančni.

S črtanjem prve alineje četrtega odstavka se preprečuje sklenitev neposredne pogodbe za zamenjavo ali prodajo naložbe vedno, ko je izbran finančni svetovalec. Za to ne obstaja tehten razlog in trenutna ureditev povečuje tveganje, da pri prodajah naložb ne bo zasledovan kriterij maksimalne cene.

Z dodatnimi alinejami v četrtem odstavku se po drugi strani omogoča sklenitev neposredne pogodbe med SDH in Republiko Slovenijo ali med SDH in drugo družbo, katere večinski delničar oziroma družbenik je Republika Slovenija, saj gre pri tem za transakcije znotraj lastništva države, ki posledično pri tem ne more biti oškodovana. Izrecno je omogočena tudi sklenitev neposredne pogodbe če je v skladu s pravili in pravno prakso, ki velja v Evropski uniji za področje državnih pomoči, postopek razpolaganja voden tako, da je zadoščeno merilu zasebnega prodajalca. Ti postopki so z evropskimi in nacionalnimi pravili zelo jasno definirani in morajo zadostiti merilu ali bi tako ravnal skrben zasebni lastnik. Če se zadosti tem merilom so tudi interesi RS ustrezno varovani. Tretja izjema za sklenitev neposredne pogodbe je podana, če nakupna vrednost kapitalske naložbe ne presega 100.000 EUR. Gre torej za majhne transakcije, ki se praviloma dogajajo hitro in pri katerih je možnost za potencialno škodo zaradi poenostavljenega postopka majhna.

K 3. členu

Zdajšnja druga alineja tretjega odstavka 19. člena izključuje upravljanje »naložb v DUTB« s strani SDH. Brisanje te alineje ne bo imelo nobenega vpliva na upravljanje in poslovanje DUTB, dokler ta obstaja. ZUKSB kot poseben zakon (lex specialis) namreč izrecno določa upravljanje DUTB, ki bo ostalo nespremenjeno. Ko pa bo skladno z zakonom DUTB prenehal obstajati in se bo njegovo premoženje in obveznosti preneslo na SDH, bo ta določba povzročala nepotrebno zmedo, še zlasti ker govori o »naložbah« v DUTB v množini. Sprememba bo torej omogočila nemoten prehod premoženja in obveznosti na SDH, po pogojih in postopku, kot jih določa ZUKSB.

K 4. členu

Predlog spremembe v 20. člen veljavnega zakona posega le toliko, da bolj jasno opredeli vodstvene odločitve v katere SDH ne sme posegati. Vodstvene odločitve so namreč pretežno dejansko v pristojnosti organov vodenja, a ne vse. Določene vodstvene odločitve sam ZGD-1 nalaga skupščinam oziroma družbenikom družb. Primer je odločanje o transakciji s katero prenaša več kot četrtina celotnega premoženja družbe v d.d. in odločanje o odškodninskih tožbah zoper direktorja v d.o.o. Te vodstvene odločitve SDH ne le lahko, temveč jih mora sprejemati.

K 5. členu

Tretji stavek drugega odstavka 21. člena se vsebinsko spremeni z namenom, da se za določanje strokovnih profilov sicer ohrani vloga nadzornih svetov samih, hkrati pa se da možnost SDH, da te sicer

upoštevata, a jih določi drugače. Na ta način se omogoči strokovni prispevek obstoječih nadzornih svetov in prepreči, da bi ti določali strokovne profile tako, da bi namerno preferirali obstoječe člane.

Kot izključitveni kriterij opredeljuje le bistvena nasprotja interesov, kot jih opredeljuje Kodeks in ne več vseh nasprotij, kot do sedaj. To je potrebno zato, ker vsa nasprotja interesov ne ogrožajo objektivnosti članov nadzornega sveta pri vseh zadevah in niso razlog za njihovo neizvolitev ali prenehanje funkcije. Sprememba šestega odstavka je tehnična in razširja obveznost SDH iz delovanja na skupščinah tudi na delovanje v enoosebnih družbah ter določbe o članih nadzornega sveta tudi na člane upravnega odbora.

K 6. členu

Zakon o gospodarskih družbah se je spremenil zaradi implementacije evropske Direktive (EU) 2017/828 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. maja 2017 o spremembi Direktive 2007/36/ES glede spodbujanja dolgoročnega sodelovanja delničarjev. Črtanje tretjega odstavka je potrebno, ker je Vlada RS zaradi ločitve funkcije države kot lastnice kapitalskih naložb od drugih funkcij države neprimeren organ za glasovanje o politikah prejemkov posameznih družb.

K 7. členu

Umestitev tega veljavnega zadnjega stavka tretjega odstavka 24. člena ni ustrezna, saj napeljuje na razlago, da je razloge za morebiten odstop od uveljavljanja odgovornosti ali škode ustrezno dokumentirati in obrazložiti potrebno podati le v zvezi z uveljavljanjem škode, povzročene zaradi vpliva tretjih. V izogib dvomu, da se ta stavek nanaša tudi na ostale primere obravnavanja škode, torej tudi na primere iz prvega odstavka tega člena, je potrebno vsebino tega stavka zapisati posebej v obliki novega četrtega odstavka.

K 8. členu

Izkušnje so pokazale, da obveščanje SDH o naložbah družb, v katerih ima SDH prevladujoč položaj v drugih družbah, ni optimalno. Obveščanje je bilo določeno le za pridobivanje ne pa tudi za stanje naložb. Zdaj je obveščanje celovito urejeno, kar omogoča ustrežnejše upravljanje naložb, povečuje transparentnost posrednega državnega lastništva in zmanjšuje tveganja za napake v uporabi tega in drugih zakonov (ZDIJZ, ZIntPK, ZJN...) ali celo izgubo glasovalnih pravic subjektov povezanih z državo.

K 9. členu

Razlog za spremembo strategije je lahko tudi sprememba okoliščin v zvezi z naložbami in ne le sprememba gospodarskih razmer (npr. prevzemne ponudbe, finančne težave...). Zdajšnji člen je torej preveč omejujoč in lahko prepreči predlog spremembe strategije takrat ko je ta zaradi okoliščin v zvezi s posamezno naložbo potreben.

K 10. členu

Letni načrt mora biti prilagodljiv dokument, ki se lahko spreminja tudi med letom, če to terjajo spremenjene razmere.

K 11. členu

Izkazalo se je, da je potrebno dopolniti določbe o pogojih za članstvo v nadzornem svetu SDH. Trenutno določeni pogoji namreč ne zagotavljajo sestave skladne z namenom zakona. Tako se od vsakega člana zahteva, da je pri svojem delu in odločanju sposoben upoštevati interese SDH in Republike Slovenije ter se upreti političnim, osebnim ali posamičnim interesom, da pozna pravice in obveznosti člana nadzornega sveta, kar dokazuje s potrdilom o pridobitvi znanja glede pristojnosti, odgovornosti in delovanja nadzornih svetov, da je časovno razpoložljiv ali bo časovno razpoložljiv med opravljanjem funkcije in da je sposoben učinkovitega komuniciranja in timskega dela.

Prav tako je bilo potrebno dopolniti prepoved poslovanja s povezanimi osebami, po kateri člani nadzornega sveta SDH, njihovi ožji družinski člani in z njimi povezane pravne osebe ne smejo biti v

poslovnem razmerju z gospodarsko družbo s kapitalsko naložbo države ali z njo povezano družbo. Prepoved ni bila določena za povezane osebe, temveč samo neposredno za člane.

Zaradi splošne prepovedi sklenjenih pravnih poslov (kamor sodijo tudi korporacijskopравни posli, ki nastanejo s prevzemom funkcije člana nadzornega sveta posamezne družbe) se dodaja jasna in izrecna prepoved, da člani nadzornega sveta SDH ne smejo biti člani organov vodenja ali nadzora družbe s kapitalsko naložbo države ali družbe, v kateri imata SDH ali Republika Slovenija prevladujoč vpliv. Pri tej prepovedi se zasleduje cilj, da upravljanje več družb s kapitalsko naložbo države ali družb, v katerih imata SDH ali Republika Slovenija prevladujoč vpliv, ni koncentrirano na posamezne osebe. Cilj takšne prepovedi je (1.) preprečevanje nasprotja interesov (saj mora nekdo kot član organa posamezne družbe delovati v interesu te družbe, kar ni nujno interes SDH ali Republike Slovenije, kot je opredeljen z ZSDH-1) in (2.) preprečevanje nastanka situacij, ko bi se morali člani nadzornega sveta SDH izločati iz postopkov odločanja zaradi izogibanja nasprotju interesov.

K 12. členu

V praksi se je izkazalo, da komisija za tveganja SDH ni tako nujna, da bi bila obvezna po zakonu. Če nadzorni svet SDH to želi lahko oblikuje to ali katero koli drugo komisijo na podlagi določb ZGD-1. Obvezna pa je le še revizijska komisija.

K 13. členu

Razlogi za odpoklic niso ustrezno urejeni. Za odpoklic mora biti zadosten razlog vsaka kršitev 6. poglavja. Poleg tega pa razlog za odpoklic nikjer ni bila kršitev integritete. Zdaj je določeno, da je razlog za odpoklic kakršna koli kršitev načela integritete, kar ugotovi KPK s pravnomočno odločbo na vseh področjih njegovega ravnanja.

K 14. členu

Delo v skupščinskih sezonah je tako obsežno, da je potrebno povečati kadrovske komisije na 6 članov in omogočiti delo v dveh senatih.

V dosednji praksi se je izkazalo, da posamezne uprave SDH niso ustrezno upoštevale priporočil kadrovske komisije, niso zagotovile strokovnosti in neodvisnosti svojega ravnanja od nosilcev politične oblasti ter niso spoštovale določb o transparentnosti svojih kadrovskih odločitev. Zato se do sedaj manj jasna določba o možnosti razkritja spreminja v konkretno obveznost razkritja, določa pa se tudi, da je prejemnik razkritja nadzorni svet.

K 15. členu

Število sindikalnih zvez oziroma konfederacij, reprezentativnih na ravni države, ki so člani Ekonomsko-socialnega sveta se lahko spreminja. Zato je bolj primerno, da ima vsaka svojega člana v ESSO.

K 16. členu

Izpolnjevanje izjav o obveznostih in deležih daljnih družinskih članov se je izkazalo za neizvedljivo. Zato se je določbe o izjavah omejilo na ožje družinske člane.

Spremenila se je dikcija v tretji alineji, da je bolj jasna.

Uskladi se je rok za odločanje o nasprotju interesov, da je skladen z novo določbo ZIntPK.

K 17. členu

Omejitve je bolj smiselno omejiti na ožje družinske člane, saj so drugače neizvedljive.

K 18. členu

Dopolnitev 90. člena ZSDH-1 je posledica 6. člena tega zakona, ki iz 23. člena ZSDH-1 črta tretji odstavek, ki določa, da mora k (vsem) politikam prejemkov organov vodenja, za katere glasuje SDH, podati soglasje vlada. Iz razlogov, ki so podani v obrazložitvi k 6. členu, vlada ne podaja več soglasij k politikam prejemkov, razen v primerih, če te pomenijo odstopanje od Zakona o prejemkih poslovnih oseb v gospodarskih družbah v večinski lasti Republike Slovenije in samoupravnih lokalnih skupnosti. Na

podlagi dopolnitve tega člena je v teh primerih soglasje vlade še vedno obvezno.

K 19. členu

OECD v Ekonomskem pregledu za Slovenijo 2022 (OECD Economic Surveys Slovenia, stran 11) ugotavlja, da so bile naložbe v večje družbe v državni lasti med leti 2018 in 2020 prenesene v neposredno državno lastništvo oziroma upravljanje, kar je spremenilo smer preteklih reformnih prizadevanj. V zvezi s tem OECD priporoča okrepitev korporativnega upravljanja z imenovanjem strokovnih članov nadzornega sveta, kar je tudi cilj tega člena, saj bodo družbe 2TDK, SiDG, Holding kobilarna Lipica in DRI prešle v upravljanje SDH v skladu z določbami in akti upravljanja tega zakona, ki upošteva Smernice OECD za korporativno upravljanje družb v državni lasti. S tem bo odpravljena pomanjkljivost, na katero opozarja OECD.

K 20. členu

19. a člen Zakona o Slovenskem odškodninskem skladu je bil sprejet v letu 2017, in sicer kot ukrep zaradi dokapitalizacije SDH v višini 200 milijonov evrov z namenom zagotovitve likvidnosti za poplačilo obveznosti iz naslova denacionalizacije. Pričakovalo se je, da bodo denacionalizacijski zahtevki, ki so bili v času sprejemanja tega člena ocenjeni na 144 milijonov evrov, poplačani že do konca leta 2020. Vendar niso bili, zato se je ta rok podaljšal do konca leta 2022. Tudi v letošnjem letu je ocenjena vrednost malenkost pod vrednostjo iz leta 2017, zato je smiselno, da se obveznost SDH za neodplačen prenos strateških in pomembnih naložb na Republiko Slovenijo odpravi. To je smiselno tudi zaradi realizacije cilja, da SDH postane aktiven upravljavec kapitalskih naložb, ki v utemeljenih primerih pomeni tudi pridobivanje naložb v lastnem imenu in za lasten račun. Kot takšen je bil primer uveljavitve predkupne pravice v Savi, d. d., za kar SDH ni imel lastnih sredstev in je bila potrebna dokapitalizacija s strani Republike Slovenije. S tem se SDH ohranijo prilivi iz kapitalskih naložb (dividende) za namen poplačila denacionalizacijskih zahtevkov in aktivno upravljanje naložb v imenu in za račun SDH.

K 21. členu

Določa splošni vacatio legis za uveljavitve zakona v 15 dneh po objavi v Uradnem listu, pri čemer je določena izjema glede določbe, ki se nanaša na prenehanje upravljanja z naložbo države v DUTB, saj je ta odvisna od dejanskega prenehanja delovanja DUTB in prenehanja uporabe ZUKSB.